

MEMO AAN DE GEMEENTERAAD

Aan De gemeenteraad
T.a.v. -
Datum 17 april 2012
Betreft Programmaplan Decentralisatie jeugdzorg stad
Van Het college
Ons kenmerk 113480
Bijlagen
CC

	Paraaf	Datum
Controller		
Directie		

Inleiding en aanleiding

In het regeerakkoord 2010 van het kabinet Rutte is een ingrijpende wijziging van het jeugdstelsel afgesproken, gebaseerd op het advies van de Parlementaire Werkgroep Toekomstverkenning Jeugdzorg. Vanuit de stadsregio Rotterdam is hiervoor al langere tijd gepleit. In dit parlementaire advies werden de tekortkomingen van het huidige systeem beschreven:

- Het huidige systeem van de jeugdzorg is te complex, er is sprake van een versnipperd aanbod, veel verschillende financieringsstromen en verantwoordingsystemen.
- Er is sprake van verkokering, een integraal aanbod ontbreekt en de samenwerking rond kinderen en gezinnen schiet tekort.
- Er is onvoldoende aanbod en kwaliteit van laagdrempelige zorg in de eerste lijn, dit veroorzaakt een te grote druk op specialistische zorg.
- De vraag naar tweedelijns jeugdzorg groeit explosief, het gevolg is wachtlijsten. Het indicatiebesluit van Bureau Jeugdzorg geeft de ouders een opeisbaar recht op jeugdzorg. Dit recht is op de lange termijn niet waar te maken.

Het kabinet wil alle vormen van jeugdzorg onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten brengen.

De gemeente heeft nu ook al taken op het terrein van de zorg voor jeugd, de jeugdgezondheidszorg en het preventief jeugdbeleid. Daar komen nu de taken bij die op stadsregionaal of provinciaal niveau zijn verankerd:

- de toegangstaken voor de geïndiceerde jeugdzorg;
- de ambulante jeugdzorg;
- de open residentiële zorg;
- de pleegzorg;
- de crisishulp;
- het justitieel kader: de jeugdreclassering en de jeugdbescherming.

Daarnaast worden de landelijke jeugdzorgtaken gedecentraliseerd, taken die nu wettelijk zijn geregeld in de AWBZ of Zorgverzekeringswet: de geestelijke

vervolg pagina

gezondheidszorg voor de jeugd en de zorg voor licht verstandelijk gehandicapten. De gedachte achter de decentralisatie is het idee dat gemeenten samenhang kunnen organiseren tussen preventie, vrijwillige zorg en gedwongen, zware hulpverlening. Deze samenhang moet een efficiëntiewinst van landelijk 300 miljoen euro opleveren. Het Rijk heeft dit bedrag reeds als bezuiniging ingeboekt.

De opgave waar we voor staan

Op 8 november 2011 hebben de staatssecretarissen Veldhuijzen van Zanten (VWS) en Teeven (Veiligheid & Justitie) in de beleidsbrief "geen kind buiten spel" een eerste uitwerking van dit deel van het regeerakkoord gegeven. In deze beleidsbrief worden de contouren van de stelselwijziging jeugdzorg zichtbaar. Het stelsel moet eenvoudiger worden terwijl de financiële prikkels in het stelsel gericht zijn op het versterken van de eigen kracht van de gezinnen en de netwerken waar deze gezinnen deel van uitmaken.

Met in het achterhoofd de centrale gedachte, dat de beoogde stelselwijziging de eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid van de burger probeert te stimuleren, is meteen duidelijk dat de wijziging meer is dan een financiële of bestuurlijke operatie. Het gaat niet alleen om de overdracht van bevoegdheden en verantwoordelijkheden, Meer nog dan dat gaat het om het bewerkstelligen van een cultuuromslag bij professionals, instellingen en gezinnen. De opgave voor de gemeenten is dus tweërlei:

1. een complexe overgang van verantwoordelijkheden en budgetten van het Rijk en de stadsregio Rotterdam naar de gemeenten en
2. een grote verandering in de inhoudelijke werkwijze van professionals.

Het gaat om een transitieproces, de structuur van een nieuw stelsel en om een transformatieproces, een cultuuromslag gericht op het realiseren van de beoogde inhoudelijke effecten. Het is goed deze beide processen te scheiden, maar ze staan niet los van elkaar, ze beïnvloeden elkaar over en weer.

In december 2011 is door het Rijk besloten om de stelselwijziging niet gefaseerd uit te voeren maar in één keer, namelijk per 1 januari 2015. Dit betekent dat alle domeinen die hierboven genoemd zijn in één keer overgaan, inclusief de jeugdbescherming en jeugdreclassering¹. In april 2012 zijn de hoofdlijnen van de nieuwe wet bekend, de parlementaire behandeling van de nieuwe wet zal in 2013 plaatsvinden.

Het komend jaar is daarmee een belangrijk jaar om invloed uit te oefenen op de vormgeving van de wet. Tegelijkertijd moeten we ons voorbereiden op een zo goed mogelijke uitvoering, zodra de gemeente deze nieuwe verantwoordelijkheden krijgt. Dit

¹ De begeleiding voor jeugdigen vanuit de AWBZ naar de Wmo gaat hieraan vooraf, voor deze overheveling geldt het jaar 2013 als overgangsjaar.

vervolg pagina

doen wij in subregionaal verband met de twee andere BAR-gemeenten en met de samenwerkende gemeenten van de stadsregio Rotterdam.

Samenwerking binnen de stadsregio Rotterdam

Tussen de gemeenten van de stadsregio Rotterdam wordt al een aantal jaren gezamenlijk gewerkt aan het vereenvoudigen en verbeteren van hulp aan kinderen en gezinnen. In de beleidsagenda 'Ieder Kind Wint, zorg voor de toekomst', als vervolg op Ieder Kind Wint is reeds geanticipeerd op de stelselwijziging. Vanuit deze basis is afgesproken om in het jaar 2012 gezamenlijk te beginnen met het uitdenken en ontwikkelen van de gewenste vorm van jeugdzorg na de decentralisatie. Het streven is om de ontwikkelactiviteiten zoveel mogelijk in 2012 te laten plaatsvinden en het jaar 2013 te gebruiken om te experimenteren en te besluiten over de gewenste oplossingsrichtingen. Met deze planning doen we recht aan de complexiteit van de materie én houden we rekening met het landelijke tijdpad.

De decentralisatie jeugdzorg is een omvangrijke operatie met inhoudelijk nieuwe onderwerpen voor de gemeenten. Het biedt de gemeenten de kans om zelf de regie te voeren over een integraal jeugdbeleid. Wel stelt het Rijk voor sommige onderdelen als voorwaarde, dat er bovenlokaal wordt samengewerkt, namelijk op het terrein van de jeugdbescherming en jeugdreclassering. Het is in eerste instantie aan gemeenten zelf om te bepalen op welke schaalgrootte zij de uitvoering bovenlokaal gaan organiseren. De afspraken over bovenlokale samenwerking moeten uiterlijk een jaar voor de inwerkingtreding van de nieuwe wet gereed zijn. De verantwoordelijkheid en de regie voor de uitvoering van de jeugdzorg ligt in eerste instantie lokaal, bij de gemeente zelf. Als we inzoomen op samenwerking met andere gemeenten is het van belang om het primaat van de gemeente voor ogen te blijven houden.

De afgelopen jaren werkten de gemeenten van de stadsregio Rotterdam intensief samen op het jeugdterrein. Met de decentralisatie van de jeugdzorg verandert deze samenwerking enigszins. We kiezen ervoor om deze samenwerking op een aantal onderdelen voort te zetten. We zien de meerwaarde van een gemeenschappelijk ontwikkeltraject. Niet alleen omdat de slagkracht van de samenwerking groot is, expertise breder beschikbaar is en efficiëntie en effectiviteit bereikt kunnen worden, maar ook omdat samenwerking op een aantal terreinen een beter resultaat oplevert voor het kind, de jongere en het gezin. Als individuele gemeente staan we onze verantwoordelijkheid voor de zorg voor jeugd niet af aan de stadsregio, dat kan ook niet. Het primaat van de verantwoordelijkheid ten aanzien van de jeugdzorg blijft bij onze eigen gemeente maar we kiezen ervoor om onderdelen van deze nieuwe taak thematisch met de andere gemeenten in de regio verder te verdiepen.

vervolg pagina

In januari 2011 hebben we als gemeenten deel uitmakend van de stadsregio Rotterdam (inclusief de gemeenten van Goeree Overflakkee) een visie t.a.v. de stelselwijziging jeugdzorg geformuleerd onder de titel 'zelfredzaam waar het kan, ondersteunen waar het hoort, doorpakken waar het moet'. In het afgelopen jaar hebben we deze visie in werkateliers verder uitgewerkt. Het bijgevoegde programmaplan is het resultaat hiervan. Hierin staat beschreven hoe we de komende jaren met elkaar als samenwerkende afzonderlijke gemeenten verder willen werken, in werkateliers, proeftuinen en werkbijeenkomsten. Dit stadsregionale programmaplan hebben de portefeuillehouders van de samenwerkende gemeenten op 16 februari 2012 vastgesteld.

We staan voor een meersporenaanpak. Dit is duidelijk terug te zien in het programmaplan. Sommige opgaven behoren overduidelijk tot de eigen lokale agenda. Bij een aantal andere onderwerpen weten we op voorhand dat we deze opgaven gezamenlijk moeten verdiepen én implementeren omdat dit wettelijk vereist is (in het geval van jeugdbescherming en jeugdreclassering) of omdat de noodzakelijke zorg dermate specialistisch is dat die alleen bovenlokaal geboden en dus ingekocht kan worden.

Voor een aantal opgaven geldt dat op dit moment nog niet duidelijk of het gezamenlijk of lokaal geïmplementeerd moet worden. Deze onderwerpen gaan we in de komende periode gezamenlijk uitdiepen, waarbij de afzonderlijke gemeenten de voorkeur hebben om de implementatie lokaal te laten gebeuren, in de wijken waar kinderen wonen en op school gaan. De gezamenlijkheid ligt in het vergaren en uitwisselen van kennis en het leren van elkaar, het samen innoveren en gebruik maken van elkaars expertise, sterke punten en slagkracht.

Ter kennisname treft u dit stadsregionale programmaplan aan.

Samenwerking tussen de BAR-gemeenten

Parallel aan bovengenoemd traject worden ook op de schaal van onze subregio voorbereidingen getroffen aangaande de decentralisatie van de jeugdzorg. Momenteel wordt gewerkt aan het plan van aanpak voor de BAR-gemeenten. Wij verwachten u dit plan van aanpak voor de zomervakantie aan te kunnen bieden.

Hoogachtend

Het college van de gemeente Albrandswaard,
de secretaris

de burgemeester,

Hans Cats

mr. Harald Bergmann